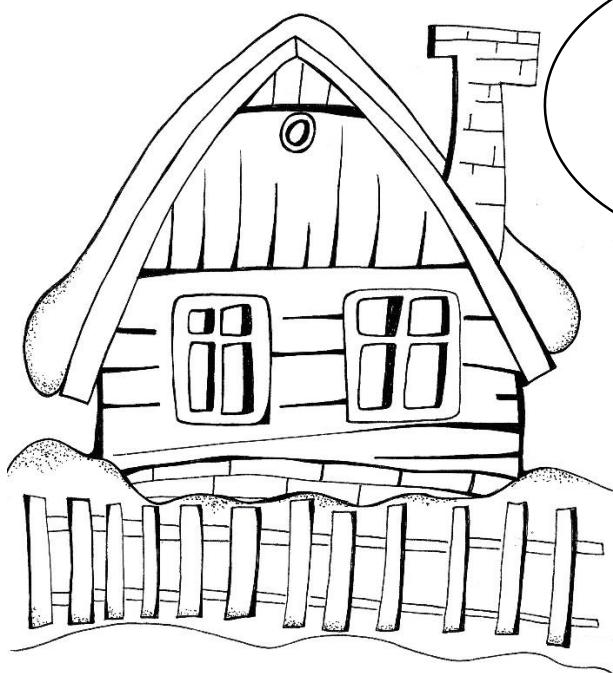

Svatojánští broučci

Broučci je česká pohádka Jana Karafiáta, kterou vydal v Praze v roce 1876. Letos tomu je již 145 let. Ilustroval ji Jiří Trnka v roce 1968 a její poslední reprint byl vydán v roce 2004. Přeložena byla do několika jazyků – němčiny, lužické srbštiny, polštiny, angličtiny i ruštiny. Broučci posloužili i jako předloha několika animovaným filmům. Prvním byl film Broučci z roku 1967, jeho premiéra se uskutečnila 9. dubna až 28. května 1967. Následoval film Broučci z roku 1995 s premiérou 23. prosince 1995 až 3. ledna 1996. A posledním filmem je Broučkova rodina z roku 1999, jehož premiéra se uskutečnila před cirká 20 lety, a to 30. prosince 2000 až 8. ledna 2001.

Slunko bylo
u samého západu,
a svatojánští
broučci vstávali....

Jan Karafiát, Broučci pro malé i velké děti, 1876

1. Kdo je to svatojánský brouček? Napiš jeho odborné jméno v češtině, můžeš i v latině:

.....

2. Kdy vstávají a jsou aktivní svatojánští broučci?

.....

3. Napiš, proč se jim říká svatojánští broučci:

.....

4. Slyšel/a jsi někdy pojmenování svítílka třpytivá? Víš, komu patří?

.....

5. Přiřaď, spojením čarou, kdo svítí a kdo létá:

Sameček

Samička

Larva

létá

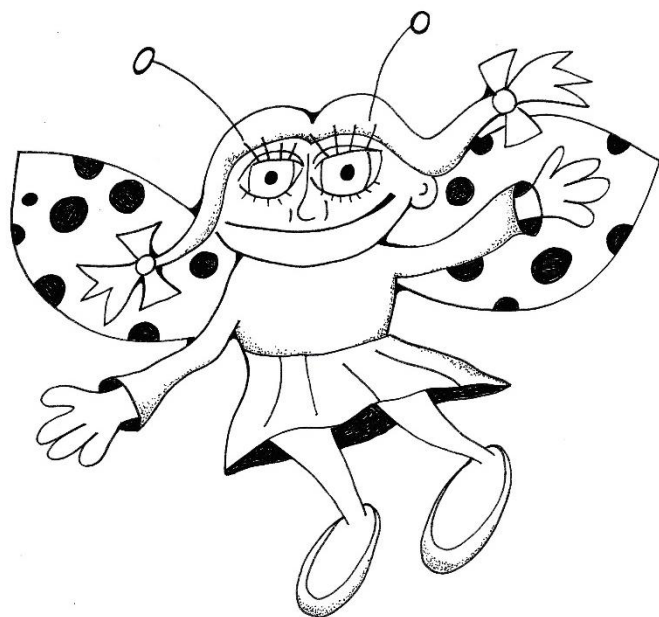
svítí

6. Víš, čím a proč svítí tito broučci?

.....
.....

7. Poznáš, níže z obrázků, kdo je svatojánský brouček? Čím je charakteristický, a kdo je jiný? Víš, jaký jiný brouček to je? Napiš jej.....

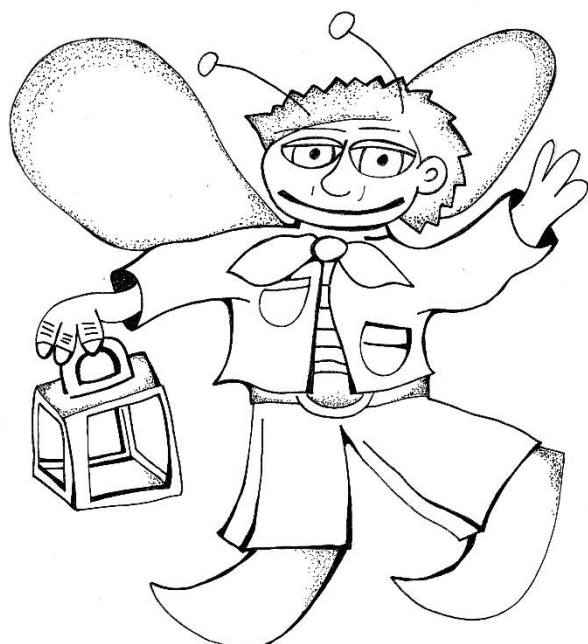
A urči, jak se který z broučků v pohádce jmenuje?

Brouček

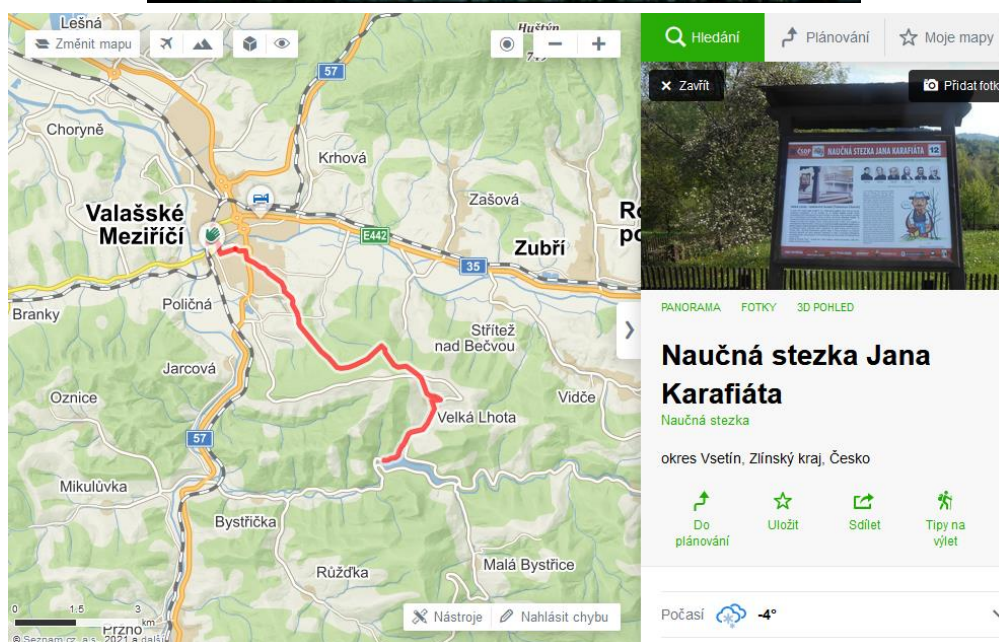
Verunka

Kmotříček

Na Broučky navazuje dvoudílná Broučkova pozůstalost (I. Pohádky, II. Písničky svobodného) vydávaná v různých úpravách od roku 1900. V rodině svatojánských broučků bylo přesně tolik dětí, kolik bývalo sourozenců Jana Karafiáta. V současnosti patří k nejvydávanějším českým publikacím pro děti a mládež, jen česky vyšlo kolem 100 vydání.

☆ Světlušky světelnou září vyrábějí chemickou reakcí v těle. V podobě tepla jim unikne pouze 2–10 % vložené energie, což je mnohem lepší výkon, než mají ty nejlepší úsporné žárovky! Zatímco samečci svítí pouze jedním břišním článkem, samičky blýskají hned dvěma. Evropské druhy světlušek vyzařují žlutozelené světlo, některé tropické druhy světla červené. Svit dovedou ihned zhasnout, například když se cítí ohroženy, nebo už svítit nepotřebují. Zastaví přívod kyslíku do svítivých buněk a chemická reakce v nich probíhající ustane. Už i larvy mají vyvinutý svítící orgán a mohou jemně světélkovat, pableskují dokonce již i vajíčka. Dospělí svatojánští broučci mají za úkol najít druhu, spářit se a přivést na svět potomstvo. Poté, co úkol splní, brzy uhynou. Zato jejich larvy žijí dlouho. Jsou dravé a živí se i malými slimáky. Přezimují ve stadiu larvy.

Tip na výlet: Naučná stezka Jana Karafiáta spjatá s knihou Broučci byla zřízena roku 2002 a vede z Valašského Meziříčí k přehradě Bystřička, je dlouhá 14 km. Stezka má 16 zastavení věnovaných jak přírodě, tak zajímavým místům na trase, památkám a historii Valašského Meziříčí, evangelickému kostelu ve Velké Lhotě a samozřejmě i Janu Karafiátovi.

Místo konání:
**Historická výstavní
budova**

Slezské
zemské
muzeum

<http://www.szm.cz/>, <http://www.odbornecasopisy.cz/>, <https://cs.wikipedia.org>